

Brede school

Samen sterk met de jeugd

scholen

vaders

kinderen

gemeente

politie

peuterspeelzalen

speeltuinen

buurthuis

welzijnswerk

instellingen voor kunst en cultuur

sportverenigingen

speeltoesondersteuning

ontwikkelingsstimulering

gezondheidszorg

bibliotheken

sociaal-cultureelwerk

kluis

OCenW

Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschappen

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inleiding

De brede school onder de loep

- Wat is het doel van de brede school?
- Wie zijn die partners?
- Voor wie is de brede school?
- Wat biedt de brede school?
- Hoe ziet de brede school eruit?

De brede school en de overheid

- Aan welke landelijk doelstellingen beantwoordt de brede school?
- Brede ontwikkeling van kinderen en jongeren
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Voortijdig schoolverlaten
- Veiligheid
- Zorg voor de jeugd

Wat biedt de rijksoverheid de brede school?

- Ondersteuning
- Communicatie
- Onderzoek

Bij wie en waar kunt u terecht?

Brede school: samen sterk met de jeugd

Ze lijken als paddestoelen uit de grond te schieten: brede scholen. Toch is dat niet waar. Al jaren nemen onderwijsinstellingen, welzijns- en hulpverleningsinstellingen initiatieven voor samenwerking. Een brede school is een netwerk in en om de school, waarbinnen leerkrachten onderwijs geven, terwijl andere professionals met hen samenwerken om kinderen op allerlei manieren meer kansen te geven. Logisch: scholen en instellingen worden in toenemende mate geconfronteerd met vragen die hun primaire taak te boven gaan. Vragen van ouders over opvoeding, vragen van de lokale samenleving rond veiligheid, verantwoordelijkheid en normbesef, vragen over een zinvolle vrijetijdsbesteding in een veilige omgeving. De brede school is daarom de school van deze tijd. Samenwerking en bundeling van krachten zijn de sleutelwoorden. Samen antwoorden formuleren op de vragen waar scholen en instellingen vandaag de dag mee geconfronteerd worden. Vragen die allemaal en overal op hetzelfde neerkomen: hoe realiseren wij een aanbod dat een brede ontwikkeling van kinderen en jongeren bevordert en dat recht doet aan behoeften van kinderen, ouders en lokale samenleving? De brede school, waarin lokale partners zich samen sterk maken met de jeugd, kan een antwoord vormen op deze vraag.

'Het concept brede school heeft een grote aantrekkingskracht omdat men er pedagogische en maatschappelijke idealen in kan projecteren en toch praktisch kan beginnen.' Karin Adelmund in Tijdschrift Verlengde Schooldag, nummer 4, juni 1999

Inleiding

Er is geen Wet op de brede school en die zal er ook niet komen. Het is niet de bedoeling van de rijksoverheid regels te verbinden aan deze ontwikkeling die vanuit een behoefte in de praktijk ontstaat. Juist niet; het initiatief ligt op lokaal niveau en zal daar blijven. Wel wil het Rijk de ontwikkeling van brede scholen stimuleren. Brede scholen kunnen antwoord geven op problemen in en rond onderwijs en welzijn en dienen zo een breed maatschappelijk belang. Ze kunnen bovendien op termijn tegemoet komen aan de overbelasting van het personeel van scholen en instellingen.

Omdat de brede school zowel onderwijs als welzijn betreft, zetten de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in deze brochure hun gezamenlijke visie uiteen. Ook wordt aangegeven wat de bijdrage van de rijksoverheid aan de ontwikkeling van brede scholen zal zijn. Gemeenten zijn de regievoerders in dit lokale proces en het is aan hen om bestaande budgetten zo effectief mogelijk in te zetten ten behoeve van de brede school. De rijksoverheid zal gemeenten daarbij ondersteunen door onder meer belemmeringen in bestaande wet- en regelgeving op te heffen. Voor lokale partners uit onderwijs- en welzijnsinstellingen zal de rol van de rijksoverheid bestaan uit landelijke ondersteuning van, onderzoek naar en communicatie over de brede school.

De brede school onder de loep

DE brede school bestaat niet! We kunnen ook zeggen: de brede school kent vele verschijningsvormen. Dat blijkt al uit de vele verschillende namen waaronder brede scholen zijn ontstaan. Vensterschool, forumschool, brede buurtschool en open wijkschool zijn slechts enkele voorbeelden. Ook de uiterlijke vorm van brede scholen varieert. Soms is een brede school gehuisvest in een multifunctioneel gebouw waar ruimte is voor verschillende instellingen die alle een aanbod hebben voor kinderen, jongeren of volwassenen. Vaker echter vinden op verschillende locaties verschillende activiteiten plaats onder de noemer 'brede school'.

Wat is het doel van de brede school?

De ontwikkelingskansen van kinderen vergroten; dát is wat iedere brede school nastreeft. Afhankelijk van de groep kinderen of jongeren die een brede school onder haar hoede heeft, zullen accenten gelegd worden. Zo zal een brede school in een achterstandswijk vooral inzetten op het voorkomen en wegwerken van (onderwijs)achterstanden. Dat kan bijvoorbeeld door extra te investeren in voor- en voerschoolse educatie of programma's voor opvoedingsondersteuning. In een meer kansrijke buurt kan het accent bijvoorbeeld liggen op buitenschoolse opvang omdat daar een belangrijke behoefte van werkende ouders ligt. De meeste brede scholen zullen zich echter niet

beperken tot het één óf het ander, maar zoeken naar een aanbod dat een ononderbroken ontwikkeling voor alle kinderen en jongeren mogelijk maakt. Het gaat hierbij om hun ontwikkeling in de diverse leefmilieus: thuis, op school en in hun vrije tijd. Om dit te realiseren werken in een brede school verschillende instellingen samen, afhankelijk van de behoeften en mogelijkheden in de betreffende wijk. Deze partners spannen zich gezamenlijk in om de condities te realiseren waaronder kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

In de Tilburgse wijk Koningshaven zijn drie basisscholen die zich profileren als Plusschool: de Andreasschool, Fatima en Zuiderlicht. Vanuit hetzelfde uitgangspunt bieden de scholen elk hun eigen activiteiten. Zo is er op de Andreasschool veel vraag naar cultuur en maar weinig naar sport. Op Zuiderlicht is er juist veel behoefte aan sport, maar bijvoorbeeld ook aan sociale vaardigheidstraining.

Uitleg 20/99

Wie zijn die partners?

Uit een inventarisatie blijkt dat de school vaak het initiatief neemt om te komen tot een brede school. Scholen worden dagelijks geconfronteerd met vragen die hun onderwijstaken te boven gaan. Zij gaan daarom op zoek naar partners die hen de niet-onderwijstaken uit handen kunnen nemen. Zo ontstaan netwerken waarin onder meer welzijnswerk, buurtwerk, kinderopvang, instellingen uit de gezondheidszorg, politie, sportverenigingen en maatschappelijk werk vertegenwoordigd kunnen zijn.

Soms neemt een andere instelling dan de school of een gemeentebestuur het initiatief om te komen tot samenwerking in de vorm van een brede school. De basisschool is de plek waar ieder kind tussen de 4 en 12 jaar gegarandeerd naar toe gaat en is daarom voor niet-onderwijsinstellingen een interessante samenwerkingspartner. Buitenschoolse instellingen, zoals sport- en culturele instellingen, vinden er de deelnemers voor hun activiteiten; de school kan problemen van kinderen tijdig signaleren en hen verwijzen naar de zorg- of welzijnsinstelling. Daarmee fungeert de school als vindplaats voor onder meer de jeugdhulpverlening.

Speciale school voor basisonderwijs De Bonte Vlinder in Den Haag heeft in samenwerking met de instelling voor jeugdhulpverlening De Ark het programma Samen Opvoeden ontwikkeld. Ouders en school verklaren zich gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor de opvoeding van de kinderen. In oudergespreksgroepen worden, onder meer met behulp van video-home-training, moeilijke opvoedingssituaties besproken. Doel is problemen voor te zijn en zo nodig snel aan te pakken. Ouders krijgen tips en advies; zowel van elkaar als van de deskundigen van school en jeugdhulpverlening.

Uit: Klasse!, Haags openbaar onderwijs, januari 2000.

Voor wie is de brede school?

In principe is een brede school er voor alle kinderen en jongeren in de buurt of wijk waar die 'school' staat. Hun vragen en behoeften zijn bepalend voor de activiteiten die ontwikkeld worden. Een brede school zal daarom altijd zelf onderzoeken wie zij wil bedienen; wie de gebruikers zijn van de toekomstige voorzieningen en wat hun specifieke vragen zijn. De brede school is in eerste instantie bedoeld voor kinderen en jongeren, maar richt zich vaak ook op ouders. Het doel van ouderactiviteiten is altijd: bewerkstelligen dat ouders zich ontwikkelen zodat zij op hun beurt hun

kinderen kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

In Enschede moet het bredeschoolconcept aan alle kinderen ten goede komen en niet alleen ingezet worden in achterstandssituaties. De directeur van een basisschool met weinig achterstandsleerlingen is het daar van harte mee eens. 'Kinderen uit de meer gegoede gezinnen hebben weer heel andere problemen. De ouders, vaak tweeverdieners, zijn druk-druk-druk. Ter compensatie voor de geringe aandacht door de week sjouwen zij de kinderen in de weekenden van hot naar her. Ik merk dat deze groep kinderen er behoefte aan heeft om rustig en gestructureerd te kunnen genieten op een vertrouwde plek. Dat moet een brede school hen kunnen bieden.'

Uitleg 30/99

Wat biedt de brede school?

Aangezien elke brede school inspeelt op lokale behoeften zal het aanbod van 'school' tot 'school' verschillen. Het aanbod kan bestaan uit voorschoolse opvang voor 2- tot 4-jarigen, goed onderwijs in de basisschool, buitenschoolse opvang voor 4- tot 12-jarigen, een verlengde schooldag met bijvoorbeeld sportieve en kunsteducatieve activiteiten in zowel primair als voortgezet onderwijs, tienerprojecten, activiteiten voor ouders zoals opvoedingsondersteuning, cursussen en een ouderkamer. Uiteraard zijn er verschillen tussen de brede school voor primair en die voor voortgezet onderwijs. In het voortgezet onderwijs zal het aanbod zich meer richten op thema's als veiligheid en voortijdig schoolverlaten. Cruciaal is dat alle activiteiten op elkaar zijn afgestemd door intensieve samenwerking tussen de verschillende partners. Gezamenlijk ontwikkelen zij een pedagogisch-didactisch concept dat aansluit bij de specifieke ontwikkelingsbehoeften van kinderen en jongeren in de buurt van de 'school'. De mate van samenwerking bepaalt de omvang en de invulling van het aanbod. Het spreekt voor zich: hoe meer instellingen zijn betrokken, hoe meer activiteiten kunnen worden aangeboden.

De Gemeente Nijmegen gaf een aantal stedelijke welzijns- en cultuurinstellingen de opdracht hun bijdrage aan de Open Wijk scholen te bepalen. (...) De voorstellen van de stedelijke welzijnsinstelling liggen op het terrein van opvoedingsondersteuning van ouders, technische, recreatieve en culturele activiteiten voor kinderen, jongeren en zelforganisaties van wijkbewoners. Op het gebied van opvoedingsondersteuning wordt niet alleen aan cursussen gedacht, maar ook aan ondersteuning in de vorm van ouder-kindcentra. Uit: Starten met de brede school, NIZW, 1999

Het Maastrichtse Trajectum College heeft de fusie aangegrepen voor een verdere uitbreiding van het concept van de brede school. Belangrijke pijlers waren: een isk-afdeling met aandacht voor buitenschoolse opvang, activiteiten in het kader van de verlengde schooldag, ideeën en structuurplannen voor een leerlingzorgsysteem en een jarenlange samenwerking met Trajekt, de stedelijke welzijnsinstelling.

Uit: Starten met de brede school, NIZW, 1999

Hoe ziet de brede school eruit?

Slechts in enkele gevallen is brede school synoniem aan 'gebouw': een locatie met verschillende ruimtes waar alle activiteiten plaatsvinden die onder de noemer 'brede school' worden uitgevoerd. In de meeste gemeenten is de brede

school niet ondergebracht in één gebouw. De voorschoolse opvang vindt plaats in de peuterspeelzaal op locatie a, het onderwijs zoals altijd in de school en de verlengde schooldag in het buurthuis op locatie b.

Gemeenten die nieuwe scholen bouwen houden echter wel rekening met de ontwikkeling naar brede scholen. Waar mogelijk worden multifunctionele gebouwen gerealiseerd die ruimte bieden aan instellingen van verschillende pluimage. Samen onder één dak maakt de samenwerking gemakkelijker, maar de praktijk leert dat het geen voorwaarde is voor het realiseren van een brede school.

Ook de brede school in Enschede is niet synoniem aan 'gebouw'. Activiteiten die onder de noemer 'brede school' in een wijk ontwikkeld worden, kunnen op verschillende locaties uitgevoerd worden. Daar waar nieuwbouw gerealiseerd wordt, vormt het bredeschoolconcept echter wel de leidraad. Een voorbeeld daarvan is het multifunctioneel centrum in de nieuwe wijk de Esmarke; het paradepaardje van de gemeente. Naast twee basisscholen huisvest het centrum een kinderdagverblijf, een sporthal en een wijkcentrum dat het hart van het gebouw vormt. Op het dak is een groot plein dat als speelplaats voor de leerlingen van beide basisscholen kan dienen.

Uitleg 30/99

De brede school en de overheid

Zelden is een onderwijsontwikkeling zo sterk uit de praktijk voortgekomen als de ontwikkeling van brede scholen. Het zijn de scholen en instellingen in een lokale samenleving die het initiatief tot samenwerking nemen. Voor het realiseren van de plannen hebben de samenwerkingspartners de lokale overheid uiteraard hard nodig.

Gemeenten hebben de laatste jaren steeds meer ruimte gekregen om eigen beleid te voeren; juist ook op het terrein van onderwijs en welzijn. Door de decentralisatie van het welzijnsbeleid, het onderwijsachterstandenbeleid, het onderwijshuisvestingsbeleid en de financiering van de schoolbegeleidingsdiensten, kunnen de gemeenten ook de regie voeren in de ontwikkeling van brede scholen. Zij kunnen de verschillende bestaande financiële bronnen bij elkaar brengen en gericht inzetten.

De rijksoverheid wil de ontwikkeling stimuleren door erop toe te zien dat bestaande wet- en regelgeving geen belemmering vormen voor lokale initiatieven. Sterker: wet- en regelgeving moeten in dienst kunnen staan van de brede school. Knelpunten zullen worden geïnventariseerd en waar nodig worden verholpen door aanpassing in de regelgeving. Daarnaast zal de rijksoverheid door middel van een ondersteuningsaanbod, communicatie en onderzoek de bredeschoolontwikkeling stimuleren.

Aan welke landelijke doelstellingen beantwoordt de brede school?

Elk ministerie voert eigen beleid en heeft eigen doelen. Daarnaast zijn er ook doelstellingen die dat ene beleidsterrein overstijgen. De brede school is een heel praktische manier om vorm te geven aan sectoroverstijgende doelstellingen. Een aantal gemeenschappelijke noemers wordt hieronder toegelicht, evenals hun relatie tot de brede school.

Brede ontwikkeling van kinderen en jongeren

Het landelijk beleid is erop gericht een samenhangend aanbod te realiseren voor kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar. Doel is het vergroten van de ontwikkelingskansen van deze groep. Dit is ook het streven binnen veel brede scholen. Dat betekent niet alleen dat baby's naar het consultatiebureau gaan, peuters naar de voorschoolse of kinderopvang, kleuters naar de basisschool en pubers naar de school voor voortgezet onderwijs; het betekent ook dat alle instellingen waar kinderen en jongeren langskomen, van elkaar op de hoogte zijn en met elkaar samenwerken. Voorbeelden zijn er te over: de peuteropvang die een dossier aanlegt van elk kind en dit persoonlijk overdraagt aan de basisschool; de schoolarts die overlegt met de groepsleerkracht op de basisschool; de basisschool en de school voor voortgezet onderwijs die samen een doorstroomprogramma ontwikkelen; de maatschappelijk werker die spreekuur houdt op een school.

Voor- en vroegschoolse educatie

In het Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA) neemt de voor- en vroegschoolse educatie een belangrijke plaats in. Voorschoolse programma's komen het best tot stand in samenwerking tussen welzijn en onderwijs. Deelname aan peuteropvang maakt het mogelijk de (taal)ontwikkeling van jonge kinderen gericht te stimuleren. Eventuele achterstanden kunnen worden gesignaleerd en aangepakt. Veel brede scholen bieden voorschoolse voorzieningen aan. Bedoeld voor alle jonge kinderen in de omgeving en extra belangrijk voor kinderen uit achterstandssituaties. Specifieke programma's voor ontwikkelingsstimulering zoals Kaleidoscoop en Piramide spelen zich zowel in de voorschoolse opvang als in groep 1 en 2 van de basisschool af.

De afgelopen drie jaar is de samenwerking tussen peuterspeelzalen en de onderbouw van basisscholen in Rotterdam op steeds meer scholen dagelijkse praktijk geworden. Er is dus sinds de invoering van de brede scholen in 1996 intensief gewerkt aan het verbeteren van de ontwikkelingskansen van jonge kinderen. Een van de uitgangspunten daarbij was het creëren van een doorgaande lijn tussen peuterspeelzaal en onderbouw van de basisschool. Die lijn betrof zowel het taalbeleid, het pedagogisch didactisch werken als het kindvolgsysteem. Deze aanpak heeft nu tot resultaat dat de voorschoolse periode een niet meer weg te denken plek heeft ingenomen in de ontwikkeling tot brede school.

Uit: Jong c.s., september 1999

Voortijdig schoolverlaten

Nog altijd verlaten te veel jongeren de school zonder diploma. Vanuit verschillende oogpunten een onwenselijke situatie. Het is voor deze jongeren moeilijk zich te kwalificeren voor de arbeidsmarkt en zij belanden niet zelden in een situatie die weinig perspectief biedt. Het voorkomen en terugdringen van voortijdig schoolverlaten is daarom een belangrijke doelstelling van de rijksoverheid. De brede school voor voortgezet onderwijs spant zich onder meer in om te voorkomen dat jongeren uitvallen. De samenwerking tussen onderwijs, welzijn en jeugdzorg maakt het mogelijk interdisciplinaire teams in te richten die zorgleerlingen nauwgezet volgen.

Om te voorkomen dat leerlingen voortijdig de school verlaten, heeft het Christelijk College Riederwaard in Rotterdam een 'social team' ingesteld. Dit team bestaat uit mensen van het schoolmaatschappelijk werk, de schoolarts, de leerplichtambtenaar en eventueel de wijkagent. De adjunct-directeur onderwijs: 'Dit team spreekt regelmatig over leerlingen die door de school worden voorgedragen. Zij kijken dan hoe de problemen zijn op te lossen en hoe we de leerling binnen de school kunnen houden.'

Uit: Starten met de brede school, NIZW, 1999

Veiligheid

Jeugd en veiligheid is een speerpunt binnen het beleid van de landelijke overheid. Veiligheid in en om de school moet worden georganiseerd in een lokaal geïntegreerd veiligheidsbeleid. De brede school kan ruimte bieden aan activiteiten die de veiligheid bevorderen. Van groot belang is het jongeren zelf een stem te geven in het ontwikkelen

van deze activiteiten. Er zijn brede scholen waarin ook de politie participeert. Kinderen en jongeren krijgen voorlichting en werken aan projecten die in samenwerking met de politie tot stand gekomen zijn. Ook de verlengde schooldag kan een belangrijke bijdrage leveren aan de veiligheid in en om de school. Het aanbod van welzijns-, culturele en sportinstellingen kan kinderen en jongeren leren hun vrije tijd op een positieve manier in te vullen.

Het Christelijk College Riederwaard doet mee aan het project 'Over de grens'. Dit project is geïnitieerd door de GGD en wordt ingeleid door een toneelstuk waar een lessencyclus aan vastzit. Mentoren praten met de klassen over grensoverschrijdend gedrag, hoe je je daartegen kunt verzetten, hoe je als meisje reageert op opdringerig gedrag van jongens en hoe je 'nee' kunt zeggen.

Uit: Starten met de brede school, NIZW, 1999

Zorg voor de jeugd

Goede jeugdzorg op het juiste moment kan veel problemen voorkomen. Problemen van jongeren worden echter niet altijd tijdig gesignaleerd. Bovendien raken jongeren die worden doorverwezen naar de jeugdzorg vaak onderweg de weg kwijt. Door een goede samenwerking kan een brede school ertoe bijdragen dat jongeren die dat nodig hebben tijdig worden doorverwezen naar de jeugdzorg. En dat niet alleen. Samenwerking, bijvoorbeeld door persoonlijke overdracht, zorgt ervoor dat de jongere meteen op de juiste plek terecht komt. Dit maakt de kans kleiner dat hij of zij alsnog uit beeld verdwijnt.

Voor leerlingen van het Amsterdamse Nova College van wie de thuissituatie zo ernstig is dat zij op school niet meer kunnen functioneren, heeft de school het Schoolhuis opgezet waar tien jongeren tijdelijk kunnen verblijven. Samen met de jeugdopvangorganisatie Amstelstad en het Psychologisch Pedagogisch Instituut (PPI) is deze vorm van begeleid wonen gerealiseerd. Leerlingen worden opgevangen en begeleid door de twee organisaties en volgen onderwijs op het Nova College. *Uit: Starten met de brede school, NIZW, 1999*

Het Cobbenhagen College in Tilburg wil zorgend, voorbereidend en aansprekend zijn. De rector: 'Die drie punten sloten goed aan bij wat we al deden, maar we wilden dat verder uitbouwen. Op het gebied van de zorg hebben we bijvoorbeeld contacten gelegd met tweede- en derdelijnsactiviteiten. Zo hebben we nu één dag per week een psychologe en maatschappelijk werkster op school en zijn er twee docenten bijgeschoold tot vertrouwenspersoon. Ik hechtte zelf nogal aan het voorbereidende aspect, want een groot probleem in het onderwijs is dat het één niet aansluit op het ander. Ook binnen de school zelf niet: de onderbouw sluit niet goed aan op de bovenbouw. Wij hebben daarom een Junior College (voor de eerste twee klassen) dat qua sfeer lijkt op de basisschool, en een Senior College ingericht.'

Uit: Starten met de brede school, NIZW, 1999

Wat biedt de rijksoverheid de brede school?

Voor de ontwikkeling van brede scholen kunnen gemeenten verschillende bestaande budgetten inzetten. Hieronder staan de belangrijkste:

- het Gemeentefonds waarin de middelen voor welzijn en onderwijshuisvesting zijn ondergebracht;
- de onderwijsachterstandsmiddelen en gewichtengelden;
- de middelen voor de schoolbegeleidingsdiensten;
- het Fonds sociale integratie en veiligheid uit het Grotestedenbeleid waarin de middelen voor voortijdig schoolverlaten en de Van Montfrans-middelen voor jeugd en veiligheid zijn ondergebracht;
- de middelen voor kinderopvang.

De rijksoverheid trekt voor concrete bredeschoolactiviteiten in de verschillende gemeenten geen extra middelen uit. Wel komt er extra geld voor het aanbieden van programma's in het kader van voor- en voegschoolse educatie in de risicowijken van Nederland. Voor het jaar 2000 is daarvoor eenmalig 5 miljoen gulden beschikbaar en 20 miljoen structureel.

De stimulerende rol van de rijksoverheid zal zich vooral richten op de ondersteuning van, communicatie over en het onderzoek naar de bredeschoolontwikkeling. Hieronder een korte toelichting op deze drie aspecten.

Ondersteuning

De bredeschoolontwikkeling zal prioriteit krijgen in de programmering van de landelijke ondersteuningsinstellingen voor onderwijs en welzijn. Bovendien werken deze instellingen samen in het Transferpunt brede school. Dit zijn: Procesmanagement Primair Onderwijs (PMPO), Procesmanagement Voortgezet Onderwijs (PMVO), Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW), Landelijke Pedagogische Centra (LPC), Sardes en Forum. De twee procesmanagements en het NIZW verzorgen de coördinatie van het transferpunt en fungeren als gesprekspartners voor de ministeries van OCenW en VWS. Bij het Procesmanagement Primair Onderwijs is een procesmanager School en omgeving aangesteld die zich onder meer zal bezighouden met de brede scholen. Het transferpunt stelt een plan van aanpak op waarin zichtbaar moet worden welke ondersteunings- en ontwikkeltaken landelijk kunnen worden aangeboden. Als blijkt dat het ondersteuningsaanbod niet in de behoefte van het veld voorziet, zal er in opdracht van de overheid nieuw aanbod ontwikkeld worden. Het VNG-project Lokaal Jeugdbeleid 1999-2002 ondersteunt gemeenten bij de verdere ontwikkeling van lokaal jeugdbeleid. Belangrijke thema's daarbij zijn de regierol van gemeenten en de relatie lokaal jeugdbeleid en lokaal onderwijsbeleid.

Communicatie

Op initiatief van de ministeries van OCenW en VWS is een interactieve website over de brede school van start gegaan (www.bredeschool.net). Deze website, die steeds verder uitgebreid zal worden, biedt naast veel informatie ook de mogelijkheid om over de brede school in discussie te gaan. Het PMPO, PMVO en NIZW zullen in opdracht van het kabinet verschillende aspecten van de brede school in kaart brengen. Dit zal onder meer gebeuren in de vorm van congressen en conferenties. Doel is praktijkervaringen en bestuurlijke opvattingen aan elkaar te toetsen en goede voorbeelden snel te kunnen verspreiden. Aspecten die in ieder geval onderzocht zullen worden, zijn de volgende:

Werkdruk

Een belangrijk nevensdoel van de brede school is dat scholen en instellingen weer toekomen aan hun eigenlijke taak. De bredeschoolontwikkeling vraagt echter van iedereen, zeker in de startfase, veel energie. Het aangaan van samenwerkingsverbanden en het formuleren van gezamenlijke doelen is nu eenmaal arbeidsintensief. De werkdruk van alle betrokkenen zal de komende tijd een belangrijk aandachtspunt blijven. Centrale vraag, die ook in alle onderzoek betrokken zal worden, is 'wat zijn de voorwaarden waaronder een brede school tot stand kan komen zonder dat de verschillende partners onevenredig zwaar worden belast?'

Participatie

De betrokkenheid van kinderen, jongeren en ouders is een voorwaarde voor succes van de brede school. De vraag is hoe participatie tot stand kan komen. In het Overhedenoverleg, waarin de landelijke, de provinciale en de gemeentelijke overheden zijn vertegenwoordigd, is afgesproken dat de nadruk zal komen te liggen op beleid maken met in plaats van over de jeugd. Een belangrijke vraag zal zijn hoe jongeren betrokken kunnen worden bij de vormgeving van de brede school. Van cruciaal belang is ook hoe ouders kunnen worden betrokken bij de ontwikkeling van hun kinderen. Met hun betrokkenheid immers, valt of staat het succes van de brede school. De aandacht zal vooral uitgaan naar succeservaringen met het betrekken van moeilijk bereikbare ouders. Participatie is ook een thema in het VNG-project Lokaal Jeugdbeleid 1999-2002.

Intersectoraal samenwerken

Bij het totstandkomen van brede scholen treden onderwijs- en welzijnsinstellingen op als partners. Dat gaat niet altijd vanzelf. Vaak is sprake van cultuurverschillen, maar ook de gescheiden geldstromen kunnen belemmerend werken. De rijksoverheid zal hieraan aandacht besteden door de knelpunten bij het intersectoraal samenwerken op te sporen en goede voorbeelden te verspreiden.

Onderzoek

De overheid zal regelmatig onderzoek laten doen naar de stand van zaken met betrekking tot de brede school. In 1999 is een dergelijk onderzoek door Sardes uitgevoerd. Dit leidde tot de publicatie 'De brede school in Nederland. De stand van zaken anno 1999'. Ook zullen er dieptestudies worden uitgevoerd naar factoren die het succes van de brede school lijken te vergroten. Onderzoeksbureau Oberon voerde reeds een dieptestudie uit naar elementen van de brede school op basis van het onderzoek van Sardes.

Bij wie en waar kunt u terecht?

Er zijn verschillende organisaties die de bredeschoolontwikkeling ondersteunen. De meeste zijn in deze brochure al genoemd. Hieronder staan ze voor u op een rij.

Coördinatie Transferpunt brede school

- **Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW)**

Postbus 19152
3501 DD Utrecht
tel (030) 230 63 60

- **Procesmanagement Primair Onderwijs (PMPO)**

Postbus 85927
2514 EE Den Haag
tel (070) 363 28 66

- **Procesmanagement Voortgezet Onderwijs (PMVO)**

Postbus 85927
2514 EE Den Haag
tel (070) 302 82 00

- **VNG-project Lokaal Jeugdbeleid**

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
tel (070) 373 83 58

Internet

De interactieve website over de brede school houdt u op de hoogte van de meest actuele ontwikkelingen:

www.bredeschool.net

Verder lezen

Er is inmiddels veel literatuur beschikbaar over de brede school. We volstaan hier met de vermelding van de meest recente en voor deze brochure geraadpleegde publicaties.

Starten met de brede school, Saskia van Oenen e.a, NIZW, 1999.

Bestellen: NIZW Uitgeverij, tel (030) 230 66 07, bestelnummer E 221611.

De brede school in Nederland. De stand van zaken anno 1999,

Loes Braakman e.a, Sardes, 1999, ISBN 90-5563-049-7.